

Smeltende sneeuw

Nieuwe verhalen uit de Limousin

Smeltende sneeuw

Nieuwe verhalen uit de Limousin

Leo Pauw

Auteur: Leo Pauw

Foto omslag: Kristin Wilmers (www.agami.nl)

ISBN: 9789402155921

© 2016 Leo Pauw

Inhoud

De vete.....	11
Cul-Noir.....	19
Vulkaan.....	27
Pauvre Théos.....	33
De kudde.....	39
De jonge roodstaart.....	43
Dans.....	47
De zwartkop.....	53
Vakantiefoto's.....	57
Ray.....	61
Het dak.....	65
Smeltende sneeuw.....	71
Max.....	77
Het terrein.....	83
Boeren.....	89
De apotheose.....	97
De prielvogel.....	103
De hoefsmid.....	111
Verlies.....	117
Het meer.....	123
De ballen van Max.....	131

Paspoort	135
Zwammen	141
De paardenranch	147
Opvoeden in Frankrijk	155
Grondverf	163
De kerkdienst.....	169

Om de privacy van de medebewoners van dit paradijs te waarborgen zijn de namen van de meeste mensen en genoemde dorpjes of gehuchtjes gewijzigd.

Voor Caroline

'(...) ware voor
Zo lange liefde niet zo kort het leven'

Luis Vaz de Camões (1525-1580)

*kanete naki
mi koso yasukere
yuki no michi*

Since time began
the dead alone know peace.
Life is but melting snow.

Nandai (1786-1817)
(vertaling van Yoel Hoffman)

De vete

Niets leek erop dat Gérard die dag de weer opgelaaide vete zou beëindigen. Het was tegen het einde van de middag. De herfstzon schilderde tot besluit - alsof de dag al niet mooi genoeg was geweest - de beboste heuvels onwezenlijk oranje, en streek nog even over de lichtbruine stenen van de paar huizen in het doodstille gehuchtje. Ook de rode bladeren van de wingerd tegen de schuur vlamden nog eenmaal op. De drie pasgeboren poesjes speelden in het laatste restje zonlicht in het grint voor de schuur. Een kwikstaart dook onder de dakrand. Het leven hield haar adem in.

Op dat moment boorde de auto van de verpleegster zich met een oorverdovende klap in de schuur van de familie Mouret. De stilte verscheurd. De poesjes kregen de schrik van hun leven en zouden drie dagen niet meer tevoorschijn komen. De eeuwenoude muur bleek steviger dan het plaatwerk van de glimmende Peugeot. Die was veranderd in een ravage. Niemand zag het gebeuren.

Ik was aan het werk aan de afrastering op het terrein van de paarden, net buiten het gehucht, hoorde de klap en spoedde me nieuwsgierig de helling op. De dreun deed iedereen naar buiten drijven. Emie Mouret als eerste. Met haar frêle lijfje, als altijd in een haakse hoek, haar bovenlichaam naar de grond gericht, kwam ze op haar kromme beentjes aan geschuifeld. De theedoek nog in haar hand. Halfblind als ze is, bewoog ze haar hoofd, als een periscoop boven het wateroppervlak, in alle richtingen om te zien wat toch de oorzaak van dat lawaai

was. René, haar man, net als zijn vrouw zesentachtig jaar oud, volgde haar zachtmoedig glimlachend uit hun keuken, met zijn zakmesje nog in zijn ene hand en in de andere zijn pet. Hij was net de kastanjes aan het schillen. Hij klapte zijn mesje dicht, stak het in de zak van zijn corduroybroek, zette behoedzaam zijn pet op, en keek met zijn twinkelende oogjes naar het vreemde verschijnsel: een auto zonder bestuurder *total loss* tegen zijn oude schuur.

Uit de hoger gelegen boerderij schuin aan de overkant kwam de buurvrouw aangestormd. Mimi Durand, 'la patronne', in haar vale schort, met in haar kielzog haar zwakbegaafde dochter Marie, allebei met drama in hun ogen. En direct achter hen aan half struikelend, de veroorzaker van dit alles, de verpleegster die vergeten was haar auto op de handrem te zetten. Toen ze haar vehikel naast het huis parkeerde, was het haar niet opgevallen dat de weg een beetje schuin afliep, en al helemaal niet dat een paar meter verder de helling opeens een stuk steiler werd. Ze ontwaarde haar verkreukelde autootje en gilte het uit. Die gil deed zelfs het oude hondje van Mimi Durand ontwaken uit een diepe slaap. Het kwam nog wat stram in de heupen en schor keffend achter hen aan hinken. Gérard, van twee huizen verderop, kwam op zijn *quad* aangescheurd - waarom zou je die vijftig meter ook lopen? - en keek met verbazing naar het tafereel. Hij schoof zijn petje naar achter op zijn hoofd. "Dit is mijn kans", moet hij gedacht hebben. "Alle hoofdrolspelers bij elkaar."

Wat was er gebeurd? René Mouret, de minzame oude boer die al zijn hele leven in het uit vijf huizen bestaande

gehucht woont, had in september een operatie aan zijn maag ondergaan. De laatste keer dat wij hem zagen was vlak voor onze terugkeer naar Amsterdam, aan het eind van de zomer. We liepen langs zijn huis, en zagen hem iets lager op de helling, alsof er niets aan de hand was, samen met Emie, én - toen was alles nog goed - met de oude mevrouw Durand, hun buurvrouw, bezig met het hooi van hun kleine weitje op de hooiwagen te gooien. Een idyllische samenwerking van drie tachtigjarigen. René maaide het hoge gras met de zeis die nog van zijn vader is geweest. Buurvrouw Mimi, sterk als een beer, gooide de balen met een hooivork omhoog, waar bovenop de wagen de kleine Emie stond om het hooi op te stapelen. Uit de verte leek het een scène uit een nostalgische tekenfilm uit de studio van Walt Disney.

Kort daarna was het misgegaan. René bleek al heel lang via zijn darmen bloed te verliezen, maar verzweeg het voor iedereen, bang als hij was dat hij kanker had. Toen hij op een dag een liter bloed verloor kwam toch uiteindelijk de dokter. Een uur later lag René in het ziekenhuis in Limoges. Voor het eerst in zijn lange leven. Het bleek een maagzweer. Na vijf dagen mocht hij weer naar huis. Maar op de dag van zijn thuiskomst vertrok Emie naar hetzelfde ziekenhuis voor een netvliestransplantatie. Ze stond op een wachtlijst en er was een donor gevonden. Ze had geen keus, nu of nooit.

Gedurende die lastige periode zorgde Florence, die het oude huisje van Gérard huurt, voor René en - toen zij weer terug was uit het ziekenhuis - ook voor Emie. Ze kwam elke dag wel even op bezoek om te zien of er iets te doen was. Ze bracht courgettes en sla uit haar moestuin. Deed af en toe een boodschap in Saint-Yrieix.

Marie, de 'beperkte' dochter van Durand, vond dat maar niets. Ze was jaloers. En als Marie jaloers is, dan dreigt er gevaar. Ze is niet alleen wat simpel, maar er gaat van tijd tot tijd iets echt mis in haar hoofd. Soms is ze dan een weekje weg. Niemand zegt het, maar ze verblijft dan, zo weet iedereen, een tijdje in een psychiatrische inrichting. Als ze weer thuis komt vertelt haar moeder dat ze was logeren bij een tante. De tassen vol met medicijnen die Marie meekrijgt verdwijnen al snel in de vuilnisbak.

In die periode dat Florence zo goed voor de familie Mouret zorgde, stond Marie opeens voor de deur van Florence. Ze heeft de gewoonte om zomaar op iemands erf te stappen, en soms, als ze een nieuwtje heeft, verschijnt ze zelfs opeens in de huiskamer. Zo liep ze ook die dag gewoon naar binnen. Maar nu begon ze uit het niets tegen Florence te schreeuwen: "Waarom ben je zo vaak bij Mouret en kom je nooit bij ons? Is er iets mis met ons? Toen mijn vader lag te sterven aan kanker hebben we je geen één keer gezien! Zijn we soms niet goed genoeg?!"

Florence trok bleek weg. Ze had al niet veel kleur meer sinds ze aan een of andere vage aandoening van haar ruggenwervels lijdt. Bovendien is ze een stevige roker, dat helpt ook niet echt, qua gezichtskleur. Ze liet Marie weliswaar vertrekken zonder iets terug te zeggen, verbijsterd als ze was, maar even later ontplofte ze. De straatmeid in haar kwam naar boven. Ze stampte alsnog de heuvel op. Marie was nergens te bekennen, dus begon Florence tegen de moeder te gillen: "Hou je dochter bij je, anders doe ik haar iets aan! Hier ben ik helemaal niet

van gediend! Zeg haar maar dat ze geen voet meer op mijn erf zet!”

Toen Marie dat even later hoorde, holde zij weer op haar beurt in razernij naar beneden, stormde het huis van Florence binnen, beukte schreeuwend op Florence in en dreigde haar te vermoorden. “Ik haal de jerrycan met benzine uit de schuur en steek je in de fik!”, tierde ze, terwijl het speeksel uit haar mond droop. Marie is klein maar sterk als een chimpansee en Florence gilte in paniek om hulp. Buurman Gérard kwam op het lawaai af en rukte Marie van Florence af en probeerde haar met veel moeite te kalmeren en naar huis te dirigeren. Hij liep met haar mee, en belde daar haar broer op die een dorp verderop woont.

Florence hield zich, op aanraden van Gérard, een tijdje gedeisd. “Het waait wel weer over”, zei Gérard. Marie liet zich niet meer op haar erf zien, maar toen ze Florence in de moestuin bezig zag, kon ze het niet laten om uit de verte te gaan schelden. “Ik heb het wel gezien. Onze kastanjes plukken, hè? Ik ga de gendarmes erbij halen! Rotwijf. Blijf met je poten van onze kastanjes af!” Enfin, Gérard moest de grootste moeite doen om Florence ervan te weerhouden om verhaal te gaan halen.

Maar wat er vervolgens gebeurde: Marie verlegde haar aandacht naar René en Emie Mouret. Zij waren het natuurlijk die Florence hadden opgezet tegen haar en haar moeder. Het was allemaal de schuld van de Mourets. De familie Mouret en de familie Durand wonen waarschijnlijk al honderdvijftig jaar naast elkaar in het gehuchtje. Vroeger waren het twee boerderijen met ieder een flinke veestapel. René is in 1928 op de boerderij geboren. Een maand later werd ook bij de familie Durand een zoon

geboren. De twee jongens groeiden samen op, liepen elke dag vijf kilometer door de zompige weiden naar school, dansten op de dorpsfeesten met de plaatselijke schonen, sleepten er allebei na verloop van tijd één mee naar het gehucht, en namen de boerderij over van hun vaders. De relatie tussen de twee families kende hoogte- en dieptepunten. Zo nu en dan was er een incident dat steevast ontaardde in een soms jarenlang stilzwijgen van beide kanten. Hoewel ze elkaar dagelijks zien, en hun boerderijen zowat aan elkaar grenzen, zijn ze in staat om elkaar volkomen te negeren. De veestapels zijn inmiddels verdwenen. De kinderen het huis uit, op simpele Marie na. Maar de vetes blijven met enige regelmaat, als ware het de Balkan, terugkeren. En zo ook nu dus.

Mimi en Marie besloten dat het allemaal de schuld van de Mourets was: het grote zwijgen kon weer beginnen. En zoals het tot nu toe altijd ging, daar bleef het niet bij. Eerst waren het de paddenstoelen: Marie verdacht Emie ervan de paddenstoelen in hun stukje bos te hebben geplukt. Even later werd het kastanjetijd. Hetzelfde verhaal. Over en weer beschuldigden ze elkaar nu van het rapen van kastanjes van elkaars terrein. Gelukzalig wentelden ze zich dieper en dieper in het conflict.

Ze hadden echter buiten Gérard gerekend. Gérard is import, hoewel hij als kind op een boerderij in de Limousin opgroeide. Maar hij ging studeren en in zijn latere leven woonde hij vooral in de grote stad, Limoges. Na zijn pensionering trok hij weer naar het platteland, en eindigde in het gehuchtje van vijf huizen. Gérard kan niet tegen ruzie. Het knaagt aan hem. En dus voelde hij het als zijn verantwoordelijkheid om dit belachelijke stilzwijgen te doorbreken. Maar hoe doe je zoiets? Hij sprak

er geregeld met mij over. Dit was mijn werk. Wij leren in Nederland kinderen hoe ze conflicten vreedzaam kunnen oplossen. “Dus, Leo, vertel mij, hoe pak ik dat aan?” Ik deed een duit in het zakje. Ik vertelde hem over een mediator, in het Frans een ‘mediateur’, iemand die helpt om anderen hun conflicten op te laten lossen. Het sprak hem wel aan.

En toen gleed het autootje van de verpleegster zich dus te pletter tegen de muur van Mouret. En zonder dat ze zich er bewust van waren, stonden de hoofdrolspelers opeens vlak naast elkaar, schouder aan schouder, te staren naar de verfrommelde motorkap. Gérard begreep het unieke moment, en toen het gegil wat was verstomd en de verpleegster naar binnen was om de garage te bellen, zei Gérard opeens: “Het is toch te gek dat jullie niet meer praten met elkaar! Jullie zijn al tachtig jaar burenen!” De verrassing was compleet. Opeens keek iedereen naar de punten van hun schoenen. Toen pas viel het me op dat Mimi Durand, hoewel het vijftientig graden was, twee paar zelf gebreide geitenwollen sokken over elkaar aan had.

